

Nota van inlichtingen

Behoort bij bestek 1-039-12

Gemeente Rotterdam

Het formuleren van een gemeenschappelijk gedragen visie op warmte- en Koudevoorziening van de Rotterdamse gebouwde omgeving

Rotterdam, 11 mei 2012

Mevrouw / mijnheer,

In aansluiting op bestek nr. 1-039-12, betreffende:

Het formuleren van een gemeenschappelijk gedragen visie op warmte- en koudevoorziening van de Rotterdamse gebouwde omgeving,

Berichten wij u het volgende.

De aanbesteding is uitgesteld.

De aanbesteding zal plaats vinden op 4 juni 2012 om 11:00 uur.

Voor details betreffende de inschrijvings verwijzen wij u naar het bestek.

Correctie van het bestek

- A. In tegenstelling tot artikel 2.1 vervalt de toepassing van de AIV. De opdrachtgever verklaart de DNR 2005 van toepassing voor deze opdracht.
In verband met deze wijziging wordt de datum van de openbare aanbesteding gewijzigd van 25 mei 2012 om 11.00 uur naar 4 juni 2012 om 11.00.
- B. In tegenstelling tot artikel 1.4.3 dienen de CV's van de medewerkers die de taken uit gaan voeren (inclusief taakverdeling), direct bij inschrijving aangeleverd te worden.
- C. In tegenstelling tot artikel 1.4.3 dient een overzicht met één of meer referentieprojecten van vergelijkbaar budget, aantal stakeholders en abstractieniveau, direct bij inschrijving aangeleverd te worden.

Gevraagde inlichtingen

1. Urgentie: Er wordt geconstateerd dat een gemeenschappelijke visie ontbreekt en dat er geen regie is. Kunt u aangeven waarom deze visie en regie volgens u ontbreekt, uit welke voorbeelden dat blijkt en wat dat volgens u betekent voor de inrichting van het proces van visie-ontwikkeling? En kunt u ook aangeven wat de specifieke redenen zijn om juist nu wel een dergelijke visie en regie na te streven? En wat gaat er mis nu een gemeenschappelijke visie en regie nog ontbreken? Dit is ons inziens van belang voor de inrichting van het proces van visie-ontwikkeling (qua aard en omvang).
*De afgelopen jaren zijn allerlei mogelijkheden onderzocht voor het realiseren van de CO2-reductiedoelstellingen in relatie tot de warmte- en koudevraag van de gebouwde omgeving. Nu deze puzzelstukken beschikbaar zijn, is behoefte aan een totaalplaatje. Deze puzzelstukken hangen veelal samen met initiatieven die vanuit verschillende stakeholders zijn ontplooid. Deze stakeholders hebben allen verschillende belangen, en een eigen beeld over hoe de toekomst zich ontwikkelt, of moet gaan ontwikkelen. Deze verschillende belangen tezamen vormen uiteindelijk niet noodzakelijk het meest wenselijke eindresultaat.
De Rotterdamse politiek heeft dit onderkent, en vraagt ook expliciet om een visie, om sturing te hebben (waar mogelijk) om zo het meest optimale resultaat te bereiken.*

Nota van inlichtingen Bestek nr. 1-039-12

Het formuleren van een gemeenschappelijke en gedragen visie op warmte- en koudevoorziening van de Rotterdamse gebouwde omgeving

2. Wat zijn de 5 – 7 belangrijkste (specifieke) stakeholders (dus b.v. Eneco, E.On, Warmtebedrijf Rotterdam, AVR, etc.) die deze visie moeten dragen ? Kennen en/of dragen deze stakeholders de opdrachtformulering voor dit traject? Welke rol en invloed is voorzien voor deze stakeholders bij de ontwikkeling en vaststelling van de visie ?
De stakeholders die als voorbeeld door u aangedragen worden, zijn sterk gerelateerd aan de huidige levering van industriële restwarmte in Rotterdam. Daarmee ligt de focus op een beperkt deel van het speelveld warmte- en koudevoorziening in de gebouwde omgeving. Ook stakeholders gerelateerd aan andere vormen van (huidige) warmtevoorziening en stakeholders gerelateerd aan koudevoorziening dienen betrokken te worden. Te denken valt aan partijen die betrokken zijn bij de puzzelstukken (zie antwoord vraag 1), zoals: gebouweigenaren, energie(diensten)bedrijven, projectontwikkelaars, onderzoeksinstituten, etc. De stakeholders zijn niet betrokken bij deze opdrachtformulering. Het is aan de inschrijver om de rol en invloed van deze stakeholders vorm te geven. Opdrachtgever ziet als cruciale onderdelen in de aanpak om tot het gevraagde resultaat te komen een:
  - gestructureerd proces;
  - deskstudie ervaringen elders;
  - omgeving/stakeholder analyse;
  - afstemming met/tussen stakeholders over visie.

3. Er wordt in de vraagstelling onderscheid gemaakt tussen een route en een strategie. Kunt u concreet aangeven wat u onder een route en een strategie verstaat en uit welke elementen die volgens u zou moeten zijn opgebouwd ?
De route heeft betrekking op een stapsgewijze verandering in de Rotterdamse warmte- en koudevoorziening. Om van de huidige energievoorziening naar een duurzame warmte- en koudevoorziening in 2025 (en daarna) te komen zullen verandering plaats moeten vinden. De route beschrijft om welke veranderingen in stakeholder(rollen), technieken en regelgeving het gaat en in welke volgorde. De strategie heeft betrekking op de sturing om de gewenste verandering in de warmte- en koudevoorziening teweeg te brengen. De veranderingen om van de huidige energievoorziening naar een duurzame warmte- en koudevoorziening in 2025 (en daarna) te komen, vereisen acties van stakeholders. De strategie gaat in op de sturingsmogelijkheden van alle stakeholders, in het bijzonder de gemeente Rotterdam.

4. Kunt u specificeren / verduidelijken welk abstractieniveau u voor ogen heeft bij de visie, route en strategie ? Heeft u bijvoorbeeld een 'best practice' of een ander document of praktijkvoorbeeld (uit ander project of programma) dat u op dit vlak aanspreekt ?
Er wordt verzocht om een communicatieve publicatie en een achtergronddocument. De communicatieve publicatie heeft een relatief hoog abstractieniveau, een voor eenieder te begrijpen document waarin de hoofdlijn geschetst wordt. Ter illustratie van de mate van abstractie verwijzen wij naar "Stadskoude is hot – nut en noodzaak stadskoude Amsterdam: haal meer uit de meren!" van Gemeente Amsterdam, Programmabureau Klimaat en Energie. Zie <http://www.amsterdam.nl/@409207/pagina/> Het achtergronddocument is veel gedetailleerder. Het achtergronddocument dient een helder beeld te geven van de stakeholders, in het bijzonder de rol van de gemeente, de strategie(ën) om de visie te realiseren en eenduidige next steps.

5. Wat zijn volgens u de 5 – 7 inhoudelijke kernelementen waar de visie, route en strategie in ieder geval een antwoord op moeten geven ? Gaat het bijvoorbeeld om de toekomstige rol en verantwoordelijkheid van het Warmtebedrijf Rotterdam, over de eigendom, beheer en zeggenschap van het warmtenetwerk in Rotterdam, over positie van de gemeente Rotterdam

Nota van inlichtingen Bestek nr. 1-039-12

Het formuleren van een gemeenschappelijke en gedragen visie op warmte- en koudevoorziening van de Rotterdamse gebouwde omgeving

t.o.v. de afspraken tussen de warmteproducenten (E.on, AVR) en de warmtedistributeur (Eneco, Warmtebedrijf)?

Inhoudelijke kernelementen (niet-limitatief):

- *nieuwbouw en bestaande bouw;*
- *commercieel vastgoed en woningen;*
- *warmte en koude (techniek, financiën, duurzaam/CO2-vrij, innovatie);*
- *inzicht in stakeholders en belangen;*
- *handelingsperspectief korte en lange termijn van de gemeente.*

Uw voorbeeld zoals opgesteld in de vraag valt niet binnen de scope van deze opdracht.

6. Kunt u aangeven hoe belangrijk volgens u de inbreng van kennis en ervaring op de vlakken technisch-inhoudelijk, juridisch (privaat-publiek), financieel-economisch en strategisch/procesmatig is, aan de hand van een verdeling zoals bijvoorbeeld 20-30-25-25 ? *Vanzelfsprekend is een combinatie van technische, juridische en financiële kennis benodigd om tot een reële visie te komen. Een gedragen visie vereist een zorgvuldig proces. Het is aan de inschrijver om in een plan van aanpak te beschrijven hoeveel aandacht aan deze elementen besteed wordt.*
7. Kunt u aangeven wanneer de Nota van Inlichtingen zal worden gepubliceerd ? Voor een goede verwerking van de inzichten uit de Nota verzoeken wij u de Nota van Inlichtingen minimaal 10 werkdagen voor de indieningsdatum ter beschikking te stellen. Kunt u aangeven of dat mogelijk is?
De gemeente handelt conform BAO, waarin is vastgesteld dat iedere nota van inlichtingen minimaal 6 dagen voor indiening gepubliceerd moet zijn.
8. Kunt u aangeven hoe zwaar elk van de genoemde onderdelen van het Plan van Aanpak meewegen bij de beoordeling en toekenning van punten voor het PvA?
Het plan van aanpak wordt integraal op de verschillende onderdelen beoordeeld, en vergeleken met concurrerende inschrijvingen. Zie ook paragraaf 1.5 van het bestek en bijlage 2.
9. Cruciaal onderdeel van de aanpak is een 'omgeving/stakeholder analyse'. In hoofdlijnen zijn resultaten van een stakeholderanalyse al aanwezig. Kunt u aangeven op welke specifieke aspecten u die stakeholderanalyse aangevuld wilt zien?
Binnen de gemeente Rotterdam bestaat een beeld van de belangrijkste stakeholders. De gemeente Rotterdam heeft echter nog geen stakeholderanalyse uitgevoerd. In die zin zijn er geen resultaten waarop aanvulling gewenst is.
10. Zijn de genoemde bedragen voor het onderzoek inclusief of exclusief BTW ?
Exclusief BTW.
11. Kunt u aangeven welke activiteiten u eventueel zelf kunt en wilt verrichten in het visietraject?
*De opdrachtgever zal na opdrachtverlening met de opdrachtnemer in overleg treden over het plan van aanpak om het voorgestelde proces optimaal in te richten. Hierbij valt onder andere te denken aan de door de opdrachtnemer aangedragen stakeholders, afstemming met andere (gemeentelijke) processen en beschikbare achtergrondinformatie.
De gemeente zal, net als alle andere stakeholders, input leveren voor het visietraject. Zoals in het bestek aangegeven, zorgt de gemeente daarbij voor de betrokkenheid van alle intern gemeentelijke stakeholders.
Andere stakeholders kunnen benaderd worden via bij de gemeente bekende contactpersonen (indien beschikbaar). Tevens kan gebruik gemaakt worden van faciliteiten van de gemeente voor bijeenkomsten en, indien gewenst, ter gebruik als werkplek.*

Nota van inlichtingen Bestek nr. 1-039-12

Het formuleren van een gemeenschappelijke en gedragen visie op warmte- en koudevoorziening van de Rotterdamse gebouwde omgeving

12. Inzake de communicatie publicatie die geleverd moet worden: is dit een document dat alleen door opdrachtnemer zal worden opgesteld, of speelt de gemeente Rotterdam ook een rol in het creëren van deze voor communicatie geschikte publicatie? Dienen wij dan ook zorg te dragen voor ontwerp/huisstijl en de vorm in welke deze publicatie gerealiseerd gaat worden? En voor het drukwerk? Oftewel, dienen wij hieromtrent een budget te reserveren in onze prijsstelling? *De gemeente Rotterdam speelt een regisserende rol in het creëren van deze voor communicatie geschikte publicatie. Basis hiervoor zijn door de opdrachtnemer aangeleverde tekst (indicatie qua lengte: 4 pagina's A4 enkelzijdig platte tekst) en afbeeldingen (rechtenvrije, voor publicatie geschikte grafieken, tabellen, schema's en foto's). De eindredactie, vormgeving (in gemeentelijke huisstijl) en het drukwerk wordt door gemeente Rotterdam geregeld en gefinancierd.*
13. Draagt de gemeente zorg voor het faciliteren van de werkzaamheden van opdrachtnemer op locatie? Alsook voor het faciliteren van de gesprekken die wij willen organiseren met individuele en groepen stakeholders ten kantore van (bijvoorbeeld) de gemeente Rotterdam? *Zie antwoord vraag 11.*
14. Welke, hoeveel en wat voor leerervaringen elders zullen in de deskresearch geïnventariseerd moeten worden? Hanteert de gemeente hier zelf al ideeën c.q. voorbeelden van en zo ja, welke? Is dit met name procesgericht of resultaatgericht? *Het betreft zowel leerervaring op het vlak van proces als op het vlak van resultaat. Het is aan de opdrachtnemer om te bepalen welke leerervaringen relevant zijn.*
15. Gelet op de 90 dagen gestanddoeningstermijn, welke planning met betrekking tot de gunning voorziet de gemeente? Wij achten het verstandig in ieder geval voor de zomervakantie nog een gespreksronde met stakeholders te kunnen organiseren, nadat we de deskresearch fase hebben afgerond. *Het aantal, de grootte en de kwaliteit van de ingediende offertes zijn mede bepalend voor de termijn waarop gemeente kan gunnen. Daarnaast dienen de juridische aanbestedingsrechtelijke kaders nageleefd te worden. Indicatief kunt u uitgaan van selectie half juni en definitieve gunning eind juni.*
16. Pagina 8, 1.4.3 c) Kunt u nader uitleggen wat wordt bedoeld met:
  1. "Referentieprojecten...conform de onderhavige procedure"; bedoelt u projecten met eenzelfde type aanbestedingprocedure als degene waar het nu om gaat? Of anderszins? *Referentieprojecten vergelijkbaar met hetgeen aanbesteed wordt. Referentieprojecten dienen niet noodzakelijkerwijs via een vergelijkbare aanbestedingsprocedure in opdracht verkregen te zijn.*
  2. "...elk aantoonbaar geaccepteerd door de opdrachtgever(s)"; bedoelt u hier de opdrachtverstrekking door opdrachtgever? Of het resultaat dat door opdrachtgever geaccepteerd werd? Of anderszins? *Wij bedoelen dat het resultaat van de referentieprojecten geaccepteerd dient te zijn door de opdrachtgever.*
17. In het bestek wordt gesproken over het oplijnen van interne stakeholders: vallen hier de deelgemeenten ook onder? Of zullen wij deze apart moeten benaderen? *De deelgemeenten vallen onder de interne stakeholders.*
18. Welke rol ziet de gemeente Rotterdam weggelegd voor de provincie Zuid Holland? *In hoeverre de provincie Zuid-Holland als stakeholder betrokken wordt, is aan de inschrijver.*

Nota van inlichtingen Bestek nr. 1-039-12

Het formuleren van een gemeenschappelijke en gedragen visie op warmte- en koudevoorziening van de Rotterdamse gebouwde omgeving

19. Zijn de bedrijven, verenigd in Deltalinqs, ook direct vertegenwoordigd door Deltalinqs in dit traject? Of dienen wij de desbetreffende bedrijven (deels) afzonderlijk te benaderen?
*De gevraagde visie richt zich op de gebouwde omgeving. Deltalinqs behartigt de belangen van de bedrijven in het havengebied.
Indien u de bedrijven als stakeholder ziet in de rol van leverancier van industriële restwarmte, is het Warmtebedrijf Rotterdam de aangewezen stakeholder.*
20. Mag uit de 10 punten van het Programma duurzaam in de periode tot en met 2014 (pag. 4) en uit de uitgangspunten (pag.5) worden afgeleid dat hierin de missie van de gemeente Rotterdam ten aanzien van de warmte- en koudevoorziening besloten ligt?
In hoeverre kan de Stadsvisie Rotterdam 2030 en de daarin opgenomen missie worden gebruikt?
Programma Duurzaam is een afgeleide van en aanvulling op de Stadsvisie 2030.
21. Bestaat er voorafgaand aan de indieningsdatum nog een moment voor telefonisch consult om de precieze achtergrond van uw vraag scherp te krijgen?
Via de ingediende vragen en de antwoorden daarop in deze Nota van inlichtingen wordt u bij deze meer informatie verstrekt. Een telefonisch consult maakt geen deel uit van de procedure.
22. Wat wilt u na afronding van deze opdracht met het eindresultaat gaan doen? Waar is de gemeenschappelijk visie voor nodig?
*De communicatieve publicatie is bedoeld om algemeen bekend te maken hoe de situatie op dit moment is met betrekking tot de warmte- en koudevoorziening van de Rotterdamse gebouwde omgeving en waar naartoe gewerkt wordt, en waarom.
Het achtergronddocument is bedoeld om alle interne stakeholders binnen de gemeente Rotterdam duidelijk te maken welk handelingsperspectief er is en welke concrete next steps opgepakt moeten worden om tot het gedeelde eindbeeld te komen.
De noodzaak om tot een gemeenschappelijke visie te komen is bij vraag 1 beschreven.*
23. Op blz 12 van het bestek staat dat een Strategie Warmtelevering Rotterdam 2020 wordt ontwikkeld. Is deze al beschikbaar? Loopt dit dan parallel aan deze aanbesteding? Of vervangt deze aanbesteding de strategie? Wie voert deze strategie uit?
De Strategie Warmtelevering Rotterdam 2020 is momenteel in ontwikkeling. Deze aanbesteding is geen vervanging voor dat traject. Na opdrachtverlening wordt de opdrachtnemer door de opdrachtgever ingelicht over dat traject.
24. In de vraagstelling wordt gesproken over “hoe ziet de beoogde Rotterdamse warmte- en koudevoorziening in 2025 er uit?” Is het denkbaar dat er met verschillende scenario's en mogelijke ontwikkelingen rekening wordt gehouden, of wenst de gemeente nu in te zetten op één beoogde situatie?
Het is zeer goed mogelijk dat met verschillende scenario's rekening gehouden wordt. Indien de 'juiste' keuzes voor de toekomst afhankelijk zijn van specifieke ontwikkelingen, en wanneer de opdrachtnemer en stakeholders onzeker zijn over het plaatsvinden van die ontwikkelingen, is dat naar verwachting zelfs noodzakelijk.
25. Kunt u een indicatie geven van de bandbreedte waarbinnen de individuele visies van de stakeholders zich bevinden? Verschillen ze erg of liggen ze in dezelfde lijn?
De visies van de verschillende stakeholders zijn nog niet getoetst. Op basis van het verschil in belangen/doelstellingen van de stakeholders komen de huidige visies per definitie niet overeen. Via dit project dient tot een visie gekomen te worden die het meest recht doet aan de belangen/doelstellingen van alle stakeholders.

Nota van inlichtingen Bestek nr. 1-039-12

Het formuleren van een gemeenschappelijke en gedragen visie op warmte- en koudevoorziening van de Rotterdamse gebouwde omgeving

26. Op wat voor manier wilt u dat aangetoond wordt dat de visie gemeenschappelijk en gedragen is?
Denkt u aan een specifieke vorm als een covenant of iets dergelijks?
Verwacht wordt dat voor oplevering van de visie door de opdrachtnemer akkoord van de meest relevante stakeholders verkregen wordt. Daarbij is geen specifieke vorm vereist.
27. Gaat het om één integraal warmte- en koudevoorziening, of kan er ook sprake zijn van een gescheiden warmtevoorziening, en een onafhankelijk daarvan te ontwikkelen koudevoorziening?
Op dit moment is geen sprake van één integrale warmte- en koudevoorziening in Rotterdam. De visie is niet gericht op de transitie naar één integrale warmte- en koudevoorziening.
28. Wanneer is de verwachte gunningsdatum?
Zie antwoord vraag 15.
29. Is er een specifieke deadline / einddatum waarop de visie gereed moet zijn (bijvoorbeeld i.v.m. datum voor besluitvorming o.i.d.)?
Waarom de preciese doorlooptijd van 5 maanden?
Afhankelijk van de huidige situatie kan het op hoog niveau verkrijgen van draagvlak enige doorlooptijd vragen.
De doorlooptijd van 5 maanden wordt mede bepaald door de besluitvorming aangaande dit dossier. Deze zal ingaan na verlening van de opdracht.
30. Klopt het dat het format waarin de projectaanpak moet worden beschreven, volledig vrij is? -> In 1.4 Inschrijving 2 lid C staat dat er een Plan van Aanpak conform paragraaf 1.5 lid 1 moet worden aangeleverd. In de genoemde paragraaf staan uitsluitend beoordelingsaspecten.
Het format is inderdaad volledig vormvrij, mits het de gevraagde onderdelen bevat.
31. Krijgt de projectaanpak één totaalbeoordeling, of zit er ook nog een zekere mate van weging in de criteria die u op pagina 9 en 10 benoemt?
Zie antwoord vraag 8.
32. Is het genoemde budget van 50.000 tot 100.000 in- of exclusief BTW?
Zie antwoord vraag 10.
33. U vraagt een communicatieve publicatie. Welke doelgroepen heeft u hiervoor ingedachten? Verwacht u dat lay-out en fysieke reproductie in het totaalbudget is opgenomen of verzorgt u dit in eigen beheer? Als u wilt dat het in het budget is opgenomen, kunt u een indicatie geven van omvang en aantallen waar u aan denkt?
Zie antwoord vraag 4 en vraag 12.
De doelgroepen zijn ondermeer: de stakeholders en geïnteresseerden.
34. Is er ruimte voor afwijkende vormen voor de communicatieve publicatie?
Zie antwoord vraag 12.
35. Klopt het dat referentieprojecten pas na beoordeling overlegd hoeven te worden? En dat deze dan dienen te zijn voorzien van een verklaring van acceptatie van de zijde van de opdrachtgevers?
In tegenstelling tot artikel 1.4.3 dienen de referentieprojecten direct bij inschrijving aangeleverd te worden. Verder zie antwoord vraag 16.

Nota van inlichtingen Bestek nr. 1-039-12

Het formuleren van een gemeenschappelijke en gedragen visie op warmte- en koudevoorziening van de Rotterdamse gebouwde omgeving

36. De aard van onze dienstverlening leent zich niet voor het afgeven van garanties zoals geformuleerd in artikel 7.1 en 7.2 van het AIV. Wij kunnen ons enkel conformeren aan een inspanningsverplichting.
Vraag: Is het mogelijk artikel 7.1 en 7.2 te vervangen door artikel 5 lid 1 RVOI, zodat op onderhavige overeenkomst een inspanningsverplichting rust?
De toepassing van de AIV vervalt, de opdrachtgever verklaart de DNR 2005 van toepassing voor deze opdracht.
37. Onder III.1.2 van de aankondiging staat dat betaling geschiedt in vierwekelijkse termijnen. In het bestek staat: 50% bij aanvang; 50% bij geaccordeerd eindresultaat. Verder staat in artikel 13 van de AIV dat indien de gemeente een betaling verricht voor prestaties die nog niet geleverd zijn (dus in het geval er 50% in rekening wordt gebracht bij aanvang), de gemeente een bankgarantie verlangt, hetgeen extra kosten met zich meebrengt voor opdrachtnemer en dus in de prijsstelling meegenomen moet worden.
a) Wij stellen daarom voor te kiezen voor betaling in vierwekelijkse termijnen. Kunt u zich hierin vinden?
b) Zo niet, bent u van plan een bankgarantie te verlangen?
*In dit geval is de aankondiging leidend. Betaling zal geschieden in vierwekelijkse termijnen op basis van werkelijk gemaakte kosten tot een maximum van de opdrachtsom.
De toepassing van de AIV vervalt, de opdrachtgever verklaart de DNR 2005 van toepassing voor deze opdracht.*
38. Wij constateren dat artikel 24 lid 3 van de Algemene Inkoopvoorwaarden gemeente Rotterdam goederen en/of diensten (GRAIV2005.A.0) zonder meer leidt tot een onbeperkte aansprakelijkheid aan de zijde van opdrachtnemer. Vervolgens geeft u in artikel 29 lid 1 aan dat opdrachtnemer zich afdoende dient te verzekeren. Zoals u wellicht weet is een onbeperkte aansprakelijkheid in de huidige markt niet verzekeraar. Dit is de reden dat binnen onze onderneming het strikte beleid moet worden gevoerd dat geen projecten worden aanvaard met een onbeperkte aansprakelijkheid.
a) Is het mogelijk op dit punt de aansprakelijkheidsregeling uit de brancheregelingen RVOI-2001 of DNR-2005 te hanteren?
b) Zo niet, is het mogelijk de aansprakelijkheid van opdrachtnemer te beperken tot directe schade en aansprakelijkheid voor gevolgschade uit te sluiten?
c) Zo niet, is het mogelijk de totale mogelijke aansprakelijkheid (aldus inclusief de vrijwaring) van opdrachtnemer bij het onderhavige werk te beperken tot een bepaalde maximumsom, waarbij wij op voorhand als maximum de opdrachtsom zouden willen voorstellen?
De toepassing van de AIV vervalt, de opdrachtgever verklaart de DNR 2005 van toepassing voor deze opdracht.
39. Kunt u bevestigen dat enige aansprakelijkheid voor opdrachtnemer voortvloeiende uit de handelingen verricht door de gemeente zoals beschreven in artikel 30 lid 3 van de AIV is uitgesloten en dat de gemeente de opdrachtnemer voor aanspraken van derden terzake vrijwaart?
De toepassing van de AIV vervalt, de opdrachtgever verklaart de DNR 2005 van toepassing voor deze opdracht.
40. In onderhavige aanbesteding wordt van de opdrachtnemer verlangd dat deze referenties overlegt. Mogelijk willen wij dit project, bij eventuele gunning, eveneens als referentie bij toekomstige offertes gebruiken. Wij gaan ervan uit dat een dergelijk gebruik van referenties niet onder het bedoelde in artikel 32 lid 5 van de AIV valt. Is dit juist?
De toepassing van de AIV vervalt, de opdrachtgever verklaart de DNR 2005 van toepassing voor deze opdracht.

Nota van inlichtingen Bestek nr. 1-039-12

Het formuleren van een gemeenschappelijke en gedragen visie op warmte- en koudevoorziening van de Rotterdamse gebouwde omgeving

41. Artikel 32 lid 6 van de AIV geeft aan dat er Verklaringen Omtrent het Gedrag kunnen worden verlangd van het in te zetten personeel.
Vraag: Zal de gemeente deze verklaringen ook gaan opvragen?
De toepassing van de AIV vervalt, de opdrachtgever verklaart de DNR 2005 van toepassing voor deze opdracht.
42. Welke functionarissen hebben zitting in het team van materiedeskundigen dat het Plan van Aanpak beoordeelt?
Het team van materiedeskundigen bestaat onder andere uit adviseurs van het Programmabureau Duurzaam en het Ingenieursbureau van de gemeente Rotterdam en vertegenwoordiging vanuit de TU Delft.
43. a) Hebben in het team van materiedeskundige beoordelaars ook potentiële stakeholders zitting (dus buiten medewerkers van de gemeente/gemeentelijke diensten)?
b) Wanneer dit het geval is, welke partijen zijn dit?
Zie antwoord vraag 42.
44. Voor welke doelgroep is het achtergronddocument bedoeld?
Het achtergronddocument is primair bedoeld voor intern gebruik binnen de gemeente Rotterdam.
45. a) Maakt het besluitvormingsproces deel uit van de uitvraag? M.a.w. is het eindresultaat van onze inzet een document waarover al bestuurlijk besloten is of is het een document waarover nog bestuurlijke besluitvorming moet plaatsvinden?
b) Indien al bestuurlijke besluitvorming heeft plaatsgevonden voor het opleveren van ons eindresultaat, welke ondersteuning verwacht de opdrachtgever dan van de opdrachtnemer in het besluitvormingsproces (oplegnotities, overleggen e.d.)?
Het bestuurlijke besluitvormingsproces maakt geen deel uit van de uitvraag.
46. De opdracht wordt mogelijk grotendeels gedurende de zomerperiode uitgevoerd. De ervaring leert ons dat in deze periode er een beperkte beschikbaarheid is van stakeholders, wat resulteert in een beperkt draagvlak, wanneer de opdracht in een termijn van vijf maanden moet worden uitgevoerd. Hoe kijkt u tegen dit knelpunt aan?
Zie antwoord vraag 29.
47. In het bestek wordt vermeld dat de visie betrekking heeft op 'de Rotterdamse gebouwde omgeving'
a) Wordt met gebouwde omgeving het gehele stedelijke gebied bedoeld, inclusief industrie (havens) en energiebedrijven? Of uitsluitend woningen en niet-woningen (zijnde kantoren, kleine bedrijven en waterzuiveringen)?
b) Wordt met Rotterdam de gehele gemeente bedoeld, inclusief alle deelgemeenten?
De industrie (havens) en (energie)bedrijven vallen in dit kader niet onder 'de Rotterdamse gebouwde omgeving'. Het gebied betreft Rotterdam inclusief alle deelgemeenten.
48. In het bestek, bijlage 1, programma Duurzaam Gemeente Rotterdam wordt verwezen naar een aantal activiteiten (37-40). Dienen de resultaten van deze activiteiten verwerkt te worden in het eindresultaat van onze opdracht?
Indien de resultaten van de desbetreffende activiteiten gedurende de uitvoering van deze opdracht beschikbaar zijn/komen, dienen deze verwerkt te worden.

Nota van inlichtingen Bestek nr. 1-039-12

Het formuleren van een gemeenschappelijke en gedragen visie op warmte- en koudevoorziening van de Rotterdamse gebouwde omgeving

49. Indien het antwoord op de vorige vraag 'ja' is, kunt u antwoord geven op onderstaande vragen?

- a) Wie voeren deze activiteiten uit?
- b) Zijn deze activiteiten al afgerond?
- c) Zo ja, kunt u de resultaten ter beschikking stellen?
- d) Zo nee, wat is de planning van deze activiteiten?
- e) Verderop onder Koudenet Binnenstad wordt er verwezen naar een haalbaarheidsstudie van het koudenet in de binnenstad dat onder andere met Eneco is uitgevoerd. Zijn dit dezelfde studies?

De activiteiten worden uitgevoerd door de gemeente Rotterdam. De opdrachtgever zal na opdrachtverlening met de opdrachtnemer in overleg treden over het plan van aanpak om het voorgestelde proces optimaal in te richten. In dit overleg zal de status van de activiteiten worden gedeeld.

50. Biedt de gemeente Rotterdam (secretariële) ondersteuning (plannen bijeenkomsten, notulering, e.d.) of is dit onderdeel van de opdracht?

Het plannen van bijeenkomsten en notuleren tijdens die bijeenkomsten is onderdeel van de opdracht. De gemeente Rotterdam biedt die ondersteuning niet.

51. Onder III.2.3 van de aankondiging staat dat referentieprojecten "conform de onderhavige procedure elk aantoonbaar geaccepteerd door de opdrachtgever(s)" moeten zijn. Wat wordt hier precies bedoeld met "conform de onderhavige procedure?"

Zie antwoord vraag 16

52. Hoeveel stakeholders verwacht de gemeente dat bij de warmtekoudevoorziening betrokken zijn?

Zie antwoord vraag 2.

53. Onder uitgangspunten staat bij de kaders en lopende processen: "technische aspecten" en "niet-technische aspecten". Wat wordt hiermee bedoeld? Liggen deze ergens vast?

Een niet-limitatieve indicatie van technische aspecten en niet-technische aspecten wordt in bijlage 1 gegeven. Deze aspecten liggen niet vast, maar dienen als handreiking beschouwd te worden.

54. Welke omvang, qua aantal pagina's, verwacht de gemeente opgeleverd te krijgen v.w.b. de visie en het achtergronddocument?

Zie antwoord vraag 12.

Het achtergronddocument is gedetailleerder en uitgebreider. De omvang van het achtergronddocument ligt niet vast.

55. Op p.6 staat: de gemeente zorgt voor de betrokkenheid van alle intern gemeentelijke stakeholders. Wat betekent "zorgen voor"? Hoe is de gemeente van plan dit in te vullen? Wie zijn de interne stakeholders?

De opdrachtgever neemt de verantwoordelijkheid op zich om belanghebbenden binnen de eigen organisatie op één lijn te houden/krijgen. Voor de opdrachtnemer is de gemeente Rotterdam bij het opstellen van de visie, en het afstemmen daarover met andere partijen, één stakeholder.

56. Bij subgunningscriterium 2: plan van aanpak staat: "De mate waarin relevante partijen worden betrokken". Kunt u toelichten wat u hiermee bedoeld?

Het is nadrukkelijk de bedoeling om tot een gemeenschappelijke en gedragen visie te komen. Dat vereist dat de relevante partijen voldoende in het traject meegenomen worden.

Nota van inlichtingen Bestek nr. 1-039-12

Het formuleren van een gemeenschappelijke en gedragen visie op warmte- en koudevoorziening van de Rotterdamse gebouwde omgeving

57. Wat verwacht de gemeente van de deskstudie van de ervaringen elders? Op welke vragen moet deze studie een antwoord geven?
Zie antwoord vraag 14. De deskstudie bedoeld om inspiratie te halen uit ervaringen elders en te voorkomen dat keuzes gemaakt worden die elders niet gewerkt hebben.
58. Gezien de omvang van de opdracht en het aantal mogelijke inschrijvers, lijkt het ons voor beide partijen (i.v.m. beperking van transactiekosten) wenselijk om een beperkt aantal pagina's als maximum in te stellen voor de omvang van het Plan van Aanpak. Kunt u zich hierin vinden? Zo ja, wat is het maximum aantal pagina's?
De gemeente Rotterdam kan zich vinden in de wenselijkheid van een beknopt plan van aanpak. Het belangrijkste is echter dat voldaan wordt aan de gunningcriteria en de in het bestek gestelde eisen. Daarom wordt geen maximum aantal pagina's gesteld.
59. Bestek nr. 1-039-12 pagina 5, Alinea "Uitgangspunten"
"Vanuit het (Rotterdamse) beleid zijn een aantal kaders en lopende processen bekend die als **uitgangspunt** voor de visie dienen."
In hoeverre is (een van deze) visies of beleidsstukken leidend, en zijn er tegenstrijdigheden? Zo ja, welke zijn dit en hoe is de visie van de opdrachtgever hierin?
*Zie antwoord vraag 1.
Geen van de opgesomde kaders en lopende processen is leidend voor de visie. De kaders en lopende processen vormen een deel van de puzzelstukken waar de visie mee gevormd wordt.*
60. Bestek nr. 1-039-12 pagina 5, Alinea "Resultaat"
"Het gevraagde resultaat is een aantoonbaar gemeenschappelijk en gedragen **bestuurlijk vast te stellen visie** op duurzame (...) warmte- en koudelevering in de gebouwde omgeving." Betekent de bestuurlijke vaststelling een gemeenteraadsbesluit, zo ja, ook een vast te stellen stuk door de deelraden? Wordt de adviseur gevraagd om de procesgang naar het college van B+ W en de gemeenteraad te begeleiden eventuele college- en raadvragen te beantwoorden of daar eventueel advies over te geven?
Zie antwoord vraag 45.
61. Bestek nr. 1-039-12 pagina 6, Laatste alinea
"Cruciale onderdelen (...).
N.B. De gemeente zorgt voor de betrokkenheid van alle **intern gemeentelijke** stakeholders."
Zorgt de gemeente ook voor het inzichtelijk maken van externe stakeholders?
Zie antwoord vraag 2 en vraag 11.
62. Bestek nr. 1-039-12 pagina 9, paragraaf 1.5 lid 1: "Gunning"
"De verstrekte informatie zal per criterium beoordeeld worden door materiedeskundigen."
Wie zijn deze (interne?) materiedeskundigen?
Zie antwoord vraag 42.
63. Bestek nr. 1-039-12 pagina 10, Artikel 3. "Voornemen tot gunning"
"Het resultaat dient **binnen 5 maanden** na schriftelijke opdrachtverstrekking opgeleverd te worden."
Zie ook vraag 60: In hoeverre moet binnen deze gestelde termijn ook het opgeleverde resultaat door college danwel gemeenteraad worden vastgesteld? Of betreft het hier alleen het opleveren van het advies aan opdrachtgever?
Zie antwoord vraag 45.

Nota van inlichtingen Bestek nr. 1-039-12

Het formuleren van een gemeenschappelijke en gedragen visie op warmte- en koudevoorziening van de Rotterdamse gebouwde omgeving

64. Bestek nr. 1-039-12 pagina 10, Artikel 1.7 “Resultaat”

“Direct na gunning dient gestart te worden met de uitvoering van het project”

Hoe ziet de gemeente dit project uitgevoerd; welke (sub)termijnen zijn cruciaal, welke visie op implementatie en terugwineffecten heeft de gemeente voor ogen? Wanneer acht de gemeente het project (financieel) haalbaar?

Welke eisen stelt de gemeente aan de partij die dit project mede zou kunnen uitvoeren?

Deze vraag komt overeen met de vraag zoals de opdrachtgever heeft opgenomen in bestek 1-039-12.

65. Bestek nr. 1-039-12 pagina 13, Bijlage 1 - “Beknopte achtergrondinformatie”

“De deadline van deze activiteiten is gesteld op 2012.”

Is momenteel sprake van vertraging in de uitrol van dit programma?

Zijn er knelpunten? En zo ja, welke zijn dit?

Er is op dit moment geen sprake van vertraging in de uitvoering van de desbetreffende onderdelen het programma Duurzaam.

66. Bestek nr. 1-039-12 pagina 15, Alinea “Koudenet Binnenstad”

“De business case bleek niet sluitend te zijn.”

“Marktpartijen in de binnenstad gaan in de komende periode middels een tweetal sessies met elkaar verkennen of het mogelijke is om toch duurzame koude in de binnenstad te verkrijgen.”

Kan inzage worden gegeven waarom de business case niet sluitend was? Welk financieel model is hier toegepast? Welke stakeholders waren hierbij betrokken? Zou de gemeente inzage in kunnen in de subsidies die momenteel en/of mogelijk van toepassing kunnen zijn voor koudelevering?

Kan de adviseur aanwezig zijn bij deze sessies?

Is een overzicht incl. activiteiten en evt. stakeholdersanalyse beschikbaar van deze marktpartijen?

Zie antwoord vraag 11.

67. Bestek nr. 1-039-12 pagina 16, Alinea “Overige informatiebronnen”

“De visie op de Rotterdamse koude-warmtevoorziening is een stap in een lopend proces.

Aansluiting bij al **ontwikkelde kennis** is vereist.”

Welke belangrijke inzichten kunnen worden meegegeven - die uit eerdere gebouw-, ondergrond en duurzaamheidsgerelateerde adviezen door derden voor de overheid zijn gedaan?

Zie antwoord vraag 11.

68. Bestek nr. 1-039-12 pagina 17, Bijlage 2 – “Beoordeling”

“De score van een aanbieder voor het criterium plan van aanpak komt tot stand door een inhoudelijke beoordeling door een **beoordelingsteam**.”

Wie zetelt in dit beoordelingsteam en is dit hetzelfde gremium als de op pagina 9 onder paragraaf 1.5 lid 1 genoemde materiedeskundigen? Welke gedelegeerde en rechtstreekse mandaten hebben de betrokken organisaties bij dit plan?

Zie antwoord vraag 42.

Nota van inlichtingen Bestek nr. 1-039-12

Het formuleren van een gemeenschappelijke en gedragen visie op warmte- en koudevoorziening van de Rotterdamse gebouwde omgeving

69. Bestek nr. 1-039-12 pagina 17, Bijlage 2 – “Beoordeling”

“De score van een aanbieding voor het criterium plan van aanpak komt tot stand door een inhoudelijke beoordeling door een **beoordelingsteam**.”

Stel dat uit het op te leveren advies volgt dat Inschrijver zelf één van die partijen is die voor (de uitvoering van) een sourcingtraject of vervolgtraject in aanmerking komt. Hoe gaat Opdrachtgever daar dan mee om (Maw: in hoeverre kan Inschrijver ook betrokken zijn bij eventuele uitvoering/vervolgtrajecten)?

In paragraaf 1.7 van het bestek is aangegeven dat de opgeleverde resultaten en de opgedane kennis volledig overdraagbaar dienen te zijn aan een eventuele opvolgende partij. De opdrachtnemer is echter niet uitgesloten van uitvoering van een eventueel vervolgtraject.

70. Bestek nr. 1-039-12 pagina 17, Bijlage 2 – “Beoordeling”

“De score van een aanbieding voor het criterium plan van aanpak komt tot stand door een inhoudelijke beoordeling door een **beoordelingsteam**.”

Inschrijver gaat er vanuit dat de beslissing om het opgeleverde advies van Inschrijver op te volgen en/of te implementeren alsmede de wijze waarop geïmplementeerd zal worden, de verantwoordelijkheid van Opdrachtgever is en blijft.

1. Is die zienswijze juist?

2. Zo nee, hoe ziet Opdrachtgever dat?

Het is de verantwoordelijkheid van de opdrachtnemer om een aantoonbaar gemeenschappelijk en gedragen visie op te leveren. Het vervolgens in de praktijk realiseren van die visie is aan de gemeente Rotterdam en andere stakeholders. Daar is de opdrachtnemer niet verantwoordelijk voor.

71. AIV art 24 lid 1

Kunt u in het kader van dit bestek nader concretiseren wanneer er sprake zal zijn van een toerekenbare tekortkoming?

De toepassing van de AIV vervalt, de opdrachtgever verklaart de DNR 2005 van toepassing voor deze opdracht.

72. AIV art 24 lid 3

U vraagt in de algemene voorwaarden om een onbeperkte aansprakelijkheid te accepteren.

Deze aansprakelijkheid is niet verzekeraar en daarom voor Opdrachtnemer niet acceptabel.

Bent u bereid de aansprakelijkheid te beperken tot enkel de directe schade met een maximum van driemaal de opdrachtwaarde?

De toepassing van de AIV vervalt, de opdrachtgever verklaart de DNR 2005 van toepassing voor deze opdracht.

73. AIV art 25

Inschrijver acht een boetebepaling niet op zijn plaats gezien het feit dat een dergelijke bepaling geen recht doet aan de uitgevraagde dienstverlening in het bestek. Bent u bereid deze boetebepaling uit te sluiten?

Zo nee, bent u bereid de boetebepaling te maximeren tot 10.000,-?

Mag inschrijver ervan uitgaan dat de boetebepaling eerst zal worden ingezet nadat Opdrachtnemer in de gelegenheid is gesteld haar omissie/tekortkoming te herstellen?

De toepassing van de AIV vervalt, de opdrachtgever verklaart de DNR 2005 van toepassing voor deze opdracht.

Nota van inlichtingen Bestek nr. 1-039-12

Het formuleren van een gemeenschappelijke en gedragen visie op warmte- en koudevoorziening van de Rotterdamse gebouwde omgeving

74. AIV art 29

Inzage in polis van Opdrachtnemer en cessie van penningen is conform onze polis niet toegestaan. Bent u bereid deze vereisten te schrappen?

De toepassing van de AIV vervalt, de opdrachtgever verklaart de DNR 2005 van toepassing voor deze opdracht.

75. AIV art 17

Mogen wij ervan uitgaan dat de garantiebepaling niet van toepassing is op de verplichtingen uit het onderhavige bestek?

De toepassing van de AIV vervalt, de opdrachtgever verklaart de DNR 2005 van toepassing voor deze opdracht.

76. AIV art. 12 lid 6

Mogen wij ervan uitgaan dat een accountantscontrole enkel aan de orde zal zijn ingeval van zwaarwegende redenen en dat dit enkel zal geschieden na voorafgaande melding vanuit Opdrachtgever?

De toepassing van de AIV vervalt, de opdrachtgever verklaart de DNR 2005 van toepassing voor deze opdracht.

77. We zouden graag zien dat het Plan van Aanpak anoniem wordt beoordeeld. Op deze manier hebben kleinere bureaus geen (onterechte) achterstand op grotere bureaus, alleen al op basis van de omvang of de naam.

De biedingen zullen niet anoniem worden beoordeeld. De opdracht zal worden gegund aan de hand van twee criteria Prijs en Plan van aanpak zoals opgenomen in het bestek 1-039-12 artikel 1.5.

78. Is het mogelijk in te schrijven als hoofdaannemer met een derde partij als onderaannemer? Uit de aanbestedingsstukken wordt ons dat niet geheel duidelijk. Wat zijn de eisen (aansprakelijkheid) die aan de hoofd- en onderaannemer gesteld worden?

Zoals in artikel 1.4.1 van het bestek vermeld, is inschrijven als combinatie van inschrijvers mogelijk. De hoofdaannemer fungeert dan als penvoerder.

79. De beoordeling gaat op prijs en aanpak. Naar onze mening is 'aanpak' veel te breed gedefinieerd om in één beoordeling te bevatten. Worden er subcriteria gehanteerd, en welke zijn dat dan?

Zie antwoord vraag 8.

80. De beoordeling op prijs zou naar onze mening een glijdende schaal moeten zijn. Stel je bent 100 euro duurder dan de goedkoopste inschrijver, dan 'kost' dat meteen 2 punten.

In bijlage 2 van het bestek zijn de wijze van beoordelen en de weging opgenomen, deze blijft gehandhaafd.

81. Worden er eisen gesteld aan de onafhankelijkheid van de inschrijvers? Verschillende potentiële inschrijvers hebben (al dan niet via hun moederbedrijf) belangen bij warmte- en koudelevering in Rotterdam.

Er worden geen eisen gesteld aan de onafhankelijkheid van de inschrijvers. Het is nadrukkelijk de bedoeling om tot een gemeenschappelijke en gedragen visie te komen. Zoals bij vraag 26 aangegeven is, wordt verwacht dat voor oplevering van de visie door de opdrachtnemer akkoord van de meest relevante stakeholders verkregen wordt.

Nota van inlichtingen Bestek nr. 1-039-12

Het formuleren van een gemeenschappelijke en gedragen visie op warmte- en koudevoorziening van de Rotterdamse gebouwde omgeving

82. Het eindresultaat is niet heel concreet omschreven: wat is een 'aantoonbaar gemeenschappelijke en gedragen' visie? Gedragen door wie?
Zie antwoord vraag 26.
83. Wilt u primair een kwalitatieve benadering of wenst u een gecombineerde kwalitatieve en kwantitatieve benadering? Met kwalitatieve benadering bedoelen wij dat de communicatie met de stakeholders zich richt op visies en alternatieve (ontwikkel-)scenario's. Met een kwantitatieve benadering bedoelen wij cijfermatige exercities en scenario-analyses. Deze laatste zijn weliswaar arbeidsintensief maar kunnen bijdragen aan objectivering en convergentie.
De gekozen methodiek moet leiden tot een haalbare en gedragen visie. De wijze waarop deze tot stand komt is aan de opdrachtnemer.
84. Kan de gemeente Rotterdam facilitaire ondersteuning bieden in de vorm van het beschikbaar stellen van vergaderfaciliteiten en secretariële ondersteuning bij het benaderen van de stakeholders?
Zie antwoord vraag 11 en vraag 50.
85. Kunt u aangeven welke stakeholders wij dienen te betrekken bij dit project? Gaat het om energiebedrijven, woningcorporaties, projectontwikkelaars, gebouweigenaren, havenbedrijf, procesindustrie met restwarmtepotentieel, afvalenergiebedrijven, elektriciteitscentrales, (potentiële) initiatiefnemers op het gebied van biomassacentrales en geothermie, regionale samenwerkingsverbanden, milieudienst, provincie? Welke stakeholders zijn volgens u nodig voor de kwaliteit van de visie en het draagvlak, hoe houden wij het aantal stakeholders beheersbaar?
Zie antwoord vraag 2 en vraag 47.
86. Zijn de mogelijkheden voor diepe geothermie en of voor hoge temperatuur opslag in de bodem in de regio reeds in kaart gebracht? Indien dat niet het geval is, kunt u dan aangeven of het in kaart brengen van de thermische mogelijkheden van de ondergrond onderdeel kan of dient te zijn van onze aanbieding?
*De studie naar het geothermisch potentieel van de gebouwde omgeving Rotterdam kan indien noodzakelijk geheel of gedeeltelijk op basis van een geheimhoudingsverklaring verstrekt worden aan de opdrachtnemer.
Aanvullend 'technisch' onderzoek valt niet binnen de scope van het project.*
87. U noemt een aantal kaders en lopende processen die als uitgangspunt voor de visie dienen. Kunt u informatie verschaffen omtrent de processen "Strategie warmtelevering Rotterdam 2020" en "koudenet binnenstad".
Zie antwoord vraag 11, 23 en 49.
88. Is er meer te zeggen over de status die Rotterdam graag aan de visie zou willen geven? In welke mate zou de visie bindend moeten zijn voor partijen? In welke mate is zij bindend voor de gemeente zelf?
Het streven van de gemeente is de visie openbaar beschikbaar te stellen. Daarnaast wordt verwacht dat de visie voor oplevering een akkoord krijgt van de meest relevante stakeholders.
89. U geeft aan dat de opdrachtgevers zelf zorg draagt voor de betrokkenheid van intern gemeentelijke stakeholders. Hoe beschouwt u in dit verband de Raadsleden? Als interne stakeholders of als partijen die wij zelf in het proces moeten betrekken?
De gemeenteraad wordt gezien als intern gemeentelijke stakeholder.

Nota van inlichtingen Bestek nr. 1-039-12

Het formuleren van een gemeenschappelijke en gedragen visie op warmte- en koudevoorziening van de Rotterdamse gebouwde omgeving

90. In hoeverre moeten warmtevragers anders dan de gebouwde omgeving (zoals warmtevraag bij processen) worden betrokken in de visievorming?
Zie antwoord vraag 47.
91. Dient het 'masterplan voor de ondergrond' onderdeel te worden van de visie? Worden ook werkzaamheden verlangd voor het tot stand brengen van dit 'masterplan voor de ondergrond'?
Het masterplan van de ondergrond vormt, waar relevant, een onderdeel van de visie. Opdrachtnemer wordt niet gevraagd om werkzaamheden voor het tot stand brengen van dit masterplan te verrichten.
92. Het bestaande warmtenet bedient 50.000 woningen. In 2020 zullen 300.000 woningen door aardgas verwarmd worden. Betekent dit dat dit niet via het warmtenet gaat?
Zoals aangegeven onder Inleiding van het bestek heeft Rotterdam in totaal circa 300.000 woningen en utiliteitgebouwen. Momenteel zijn er 50.000 aansluitingen op het warmtenet en verschillende partijen spannen zich in om dat te laten toenemen tot 100.000 in 2025. De verwachting is dat de overige 200.000 woningen en utiliteitgebouwen in 2025 een warmtevoorziening op basis van aardgas hebben.
93. Hoe ziet de aanbestedende dienst de rolverdeling tussen de Gemeente en de opdrachtnemer in het kader van het realiseren van het bestuurlijke draagvlak?
De opdrachtgever is verantwoordelijk voor het realiseren van bestuurlijk draagvlak binnen de gemeente Rotterdam.
94. Wanneer de offerte op 21 mei wordt ingediend, houden wij rekening met een uiterlijke gunningsdatum van 15 juni, welke tevens als startdatum zal dienen voor de opdracht. Klopt deze inschatting?
Zie antwoord vraag 15.
95. In paragraaf 1.4 lid 2 wordt van de inschrijver gevraagd om de verklaringen 'R' en 'K' te overhandigen. Geldt deze eis slechts voor de penvoerder van de combinatie, of wenst u ook de verklaringen 'R' en 'K' te verkrijgen van de tweede combinant?
Deze eis geldt voor de penvoerder en voor de combinant.
96. In paragraaf 1.5 worden de subgunningcriteria aangegeven, waarbij de aantoonbare ervaring van het team met vraagstukken op het gebied van visie- en strategievorming en vraagstukken aangaande energie wordt gevraagd. In paragraaf 1.4, alinea 3 wordt gevraagd of de inschrijver binnen 10 kalenderdagen na een daartoe ontvangen verzoek (i) beknopte geactualiseerde CV's van de medewerkers die de activiteiten gaan uitvoeren inclusief taakverdeling; en (ii) een overzicht van één of meerdere referentieprojecten. Op welk andere wijze dan de in paragraaf 1.4, alinea 3 gevraagde stukken voorziet aanbestedende dienst dat de inschrijver de aantoonbare ervaring kan aantonen?
*De ervaring kan aangetoond worden met de CV's en referentieprojecten. Er is geen aanvullend bewijs vereist.
Zie verder antwoord op vraag 35. Het daarin bepaalde geldt tevens voor de CV's van de medewerkers die de activiteiten gaan uitvoeren inclusief taakverdeling.*

Nota van inlichtingen Bestek nr. 1-039-12

Het formuleren van een gemeenschappelijke en gedragen visie op warmte- en koudevoorziening van de Rotterdamse gebouwde omgeving

97. In paragraaf 1.5 wordt aangegeven dat er wordt gegund op basis van de economisch meest voordelige inschrijving. Tevens wordt in bijlage 2 aangegeven dat de score voor de aanbieder voor het plan van aanpak tot stand komt door een inhoudelijke beoordeling van een beoordelingsteam. Kunt u bevestigen dat de beoordeling van de onderdelen prijs en kwaliteit los van elkaar worden genomen, dat wil zeggen, dat de leden van het inhoudelijke beoordelingsteam niet voorafgaand aan de inhoudelijke beoordeling inzage hebben in de aangeboden prijs?
Zie antwoord vraag 77.
98. In paragraaf 1.6 wordt aangegeven dat het resultaat binnen 5 maanden opgeleverd dient te worden. In hoeverre is met deze tijdsindicatie rekening gehouden met de vakantieperiode?
Zie antwoord vraag 29.
99. In de Aanleiding staat dat “regie vanuit een totaalbeeld ontbreekt”. Dit suggereert dat u regie wenselijk acht. Klopt dit?
Regie kan alleen gevoerd worden, wanneer een partij daar ook de ruimte voor krijgt, daar draagvlak voor heeft.
Is het de bedoeling dat in de uitvoering van deze opdracht tevens duidelijk wordt welke partij een geschikte regisseur zou zijn? En meer specifiek of de gemeente die rol zou moeten/kunnen vervullen?
Zie antwoord vraag 1.
100. In de Aanleiding staat dat “regie vanuit een totaalbeeld ontbreekt”. Bij Resultaat beschrijft u dat “een helder eindbeeld en groeipad dient te worden gegeven”. De visie dient echter geschikt te zijn voor lezers “met of zonder specifieke achtergrondkennis”. De gevraagde diepgang en mate van detail van de uitkomst is daarmee onduidelijk. Kunt u hier specifieker over zijn?
Zie antwoord vraag 4.
101. Met betrekking tot de ‘cruciale onderdelen in de aanpak’ (pag. 6) wordt een deskstudie naar ervaringen elders genoemd, maar mist naar onze mening een deskstudie naar de reeds eerder uitgevoerde onderzoeken in het kader van de warmte- en/of koudevoorziening in Rotterdam. Hoe ziet u de verwerking hiervan?
Opdrachtgever ziet een deskstudie als cruciaal onderdeel van de aanpak. Alle eerder uitgevoerde relevante onderzoeken kunnen als uitgangspunt dienen voor het opstellen van de visie.
102. De hoofdvraagstelling is opgesplitst in een vijftal subvragen, waarvan de eerste twee vragen in gaan op hoe de huidige warmte/koudevoorziening eruit ziet en hoe de beoogde situatie in 2025 eruit ziet.
- a) Klopt het dat u, gezien het gevraagde resultaat, als uitkomst van deze opdracht géén gedetailleerde of technische beschrijving verwacht van de warmte/koudevoorziening.
Zie antwoord vraag 83. Gevraagd wordt om in de visie aandacht te besteden aan technische oplossingen en deze in het juiste licht te plaatsen.

Nota van inlichtingen Bestek nr. 1-039-12

Het formuleren van een gemeenschappelijke en gedragen visie op warmte- en koudevoorziening van de Rotterdamse gebouwde omgeving

- b) Wij vermoeden dat er al veel informatie beschikbaar is over hoe de huidige warmte/koudevoorziening er uit ziet en hoe die er volgens de visie van verschillende stakeholders in 2025 uit zou moeten zien, en dat deze opdracht er onder andere toe dient om al deze informatie met elkaar te verbinden en eventueel aan te vullen met informatie van/over mogelijk ontbrekende stakeholders. Klopt dat?
- In welke mate heeft u informatie beschikbaar over de huidige warmte/koudevoorziening?
  - Welke van de verschillende visies op de (toekomstige) warmte/koudevoorziening in Rotterdam van verschillende stakeholders heeft u reeds in huis, en kunt u deze ter beschikking stellen voor deze opdracht?
- De gemeente beschikt over informatie over warmte- en koudevoorzieningen. Onduidelijk is welke informatie wordt gevraagd en derhalve kan de sub-vraag niet verder beantwoord worden. De gemeente heeft geen visies van andere stakeholders in bezit.*

103. U vraagt om een ingevuld model K. Juridisch is de term “bestuurder” aan discussie onderhevig. Kunt u bevestigen dat sprake is van een rechtsgeldige inschrijving indien de statutair directeur en/of gevolmachtigd bestuurder deze ondertekent?
Ondertekend door de bij het handelsregister geregistreerde tekenbevoegde, of een gelijkwaardig document waaruit blijkt dat de ondertekenaar bevoegd is de onderneming te vertegenwoordigen en binden.
104. U geeft een aantal uitgangspunten mee. De meeste hiervan betreffen beleid of regelgeving dat uitgewerkt is of wordt. De motie diepe geothermie is dat nog niet en vraagt om de ontwikkeling van een visie op toepassing van warmte en koude in Rotterdam. Is deze aanbesteding bedoeld om deze motie in al haar facetten te beantwoorden? Met andere woorden dient er bij de uitwerking van de visie conform de motie
- a. bijzonder aandacht besteed te worden aan diepe en zeer diepe geothermie,
  - b. randvoorwaarden te worden geformuleerd voor de toepassing hiervan en
  - c. inzicht te worden gegenereerd over de vergunningaanvragen?
- De visie moet input geven om de motie af te kunnen doen. Echter, geothermie is slechts één van de mogelijkheden voor het verduurzamen van de warmtevraag in Rotterdam.*
105. In bijlage 1 is achtergrondinformatie opgenomen. De overige informatiebronnen zijn echter niet toegankelijk. Kunt u deze, bijv. via tenderned, alsnog ter beschikking stellen zodat wij deze kunnen betrekken bij het opstellen van de offerte?
Zie antwoord vraag 11.
106. De Rotterdamse gebouwde omgeving: kunt u aangeven om welk gebied het precies om gaat?
Zie antwoord vraag 47.
107. Pag 8 en 9, paragraaf 1.4, punt 3c en 4e. Wat wordt er bedoeld met ‘aantoonbaar geaccepteerd door de opdrachtgever(s)? Doelt u dan op een tevredenheidsverklaring? We gaan er vanuit dat met de opdrachtgever(s) de opdrachtgever van het betreffende referentieproject wordt bedoeld, klopt dat?
Zie antwoord vraag 16.
108. Zijn alle genoemde rapporten (zoals o.a. genoemd op pagina 16) beschikbaar in de selectiefase?
Zie antwoord vraag 11.

Nota van inlichtingen Bestek nr. 1-039-12

Het formuleren van een gemeenschappelijke en gedragen visie op warmte- en koudevoorziening van de Rotterdamse gebouwde omgeving

109. Zijn alle genoemde rapporten (zoals o.a. genoemd op pagina 16) beschikbaar na opdrachtverstrekking?
Zie antwoord vraag 11.
110. Gaat de opdracht over het ontwikkelen van een visie op de gehele warmte- en koudevoorziening, waar in ieder geval nu en waarschijnlijk in 2025 nog altijd, aardgas ook onderdeel van uitmaakt? En is dan bijvoorbeeld ook verduurzaming van het aardgasbestand via iets anders dan (rest)warmte een optie?
Het aardgasbestand valt binnen de scope van de opdracht.
111. In de leidraad wordt aangegeven dat de stakeholders in het proces moeten worden meegenomen. Welke stakeholders heeft de opdrachtgever hier in gedachten?
Zie antwoord vraag 2.
112. Op welk detailniveau moet de route naar de beoogde situatie in 2025 te worden uitgewerkt?
Zie antwoord vraag 4.
113. Er worden een aantal kaders en lopende processen genoemd die als 'uitgangspunt' voor de visie moeten dienen. Aangezien niet alle genoemde processen synchroon lopen met de gevraagde visie is de vraag of hier niet bedoeld wordt dat de visie is afgestemd met deze kaders en soms nog lopende processen?
Dit is correct.
114. Dient er bij het formuleren van een WK visie ook een visie voor de energie efficiency van de bebouwde omgeving te worden geformuleerd?
De ontwikkeling van de energie efficiency in de toekomst vormt een onderdeel van de visie.
115. Op welk detailniveau dient de rol van de gemeente in het achtergronddocument te zijn uitgewerkt?
Zie antwoord vraag 4.
116. In Bijlage I worden diverse technische oplossingen genoemd om eindgebruikers te voorzien van het gewenste binnenklimaat, waarvan wordt verzocht er in de visie aandacht aan te besteden. Naast een warmtenet betreft het veelal opwekkingsinstallaties voor warmte en voor koude, op collectief en individueel niveau, met ook gasketel, zonneboiler, isoleren, gashaard. Betekent dit dat wel degelijk de gehele warmtevoorziening onderwerp van de opdracht is, dus dat het begrip warmtevoorziening breed opgevat dient te worden, veel breder dus dan alleen (uitbreiding van) het stadsverwarmingsnet?
Dit is correct.
117. Diverse documenten en onderzoeken worden genoemd, waaronder een Onderzoeksrapportage "Koude Kaart" van Techniplan, "Collectieve warmtelevering in het projectontwikkelingsproces –spoorboekje OBR", "Mogelijkheden CO2-emissiereductie collectief warmtenet Rotterdam" van Kema. Verder is Rotterdams bodemenergiebeleid in ontwikkeling. Kunnen we in het offertestadium de beschikking krijgen over deze documenten?
Zie antwoord vraag 11.

Nota van inlichtingen Bestek nr. 1-039-12

Het formuleren van een gemeenschappelijke en gedragen visie op warmte- en koudevoorziening van de Rotterdamse gebouwde omgeving

118. Ook wordt gemeld: "Samen met de warmteleverende en –producerende bedrijven in Rotterdam wordt de visie op en strategie naar de warmteproductie en levering voor Rotterdam in 2020 vormgegeven." Dienen de werkzaamheden via onderhavige aanbesteding hier invulling aan te geven? Of wordt er buiten deze aanbesteding ook aan een vergelijkbare visie en strategie gewerkt?
Zie antwoord vraag 23.
119. Voor de duidelijkheid: de offerteaanvraag dient gericht te zijn op een visie voor 2025, niet 2020, klopt dat?
Dit is correct.
120. Welke initiatieven zijn momenteel los van elkaar gestart? Heeft de gemeente informatie over deze initiatieven en besprekingsverslagen van overleggen met de initiatiefnemers?
Zie antwoord vraag 11 en vraag 49.
121. Zijn concrete maatregelen benoemd die ten grondslag liggen aan de afspraak "Duurzame Daden"? Zo ja, graag een toelichting op deze maatregelen.
Zie antwoord vraag 11 en vraag 49.
122. Zouden de 'Overige informatiebronnen' die aan de huidige visie ten grondslag liggen, beschikbaar worden gesteld? Zo niet, wat is de conclusie en aanbeveling uit het rapport aangaande het geothermisch potentieel?
Zie antwoord vraag 11, vraag 49 en vraag 86.
123. Zijn naar uw mening potentiële toe te passen technieken voldoende gedetailleerd uitgewerkt c.q. in kaart gebracht voor de Rotterdamse specifieke situatie om de visie hierop mede te kunnen baseren of is voor de op te stellen visie nader onderzoek nodig de komende maanden? Bijvoorbeeld met betrekking tot geothermie of warmte- en koudeopslag (bijvoorbeeld in een WKO-plan)?
Toe te passen potentiële technieken omvat een breed assortiment aan technieken. Geothermie en WKO zijn voldoende uitgewerkt. Onbekend is welke andere potentiële technieken u bedoelt, dus is de vraag niet nader te beantwoorden.
124. Op grond van artikel 7 lid 5 jo. artikel 24 lid 1 AIV is opdrachtnemer zonder ingebrekestelling in verzuim bij het niet halen van een gestelde aanleverdatum. Opdrachtnemer geeft er echter de voorkeur aan het toepassen van het wettelijk regime ex art 6:82 BW e.v., zodat hij de gelegenheid heeft om de tekortkoming binnen redelijke termijn te herstellen. Gaat u akkoord met de toepassing van dit wettelijke regime?
De toepassing van de AIV vervalt, de opdrachtgever verklaart de DNR 2005 van toepassing voor deze opdracht.
125. In artikel 29 lid 2 AIV stelt u dat op verzoek een kopie van de verzekeringspolis overlegt moet worden. Vanwege vertrouwelijke informatie verstrekken wij de inhoud van de polis niet aan derden. Wel kunnen wij een bewijs van verzekering overleggen in de vorm van een verzekeringscertificaat. Is dit akkoord?
De toepassing van de AIV vervalt, de opdrachtgever verklaart de DNR 2005 van toepassing voor deze opdracht.

Nota van inlichtingen Bestek nr. 1-039-12

Het formuleren van een gemeenschappelijke en gedragen visie op warmte- en koudevoorziening van de Rotterdamse gebouwde omgeving

126. In artikel 29 lid 3 AIV stelt u dat de opdrachtnemer op eerste verzoek verplicht is mee te werken aan de cessie van alle aanspraken op verzekeringspenningen. Ten eerste geldt dat het cederen van rechten voor aanspraken uit de wettelijke en beroepsaansprakelijkheidspolis (voor claims inzake letsel of dood en/of gevolgschade daarvan) aan de gemeente strijd oplevert met het bepaalde in artikel 7:954 van het BW. In dit artikel is de rechtspositie van een benadeelde tegenover een verzekeraar vastgelegd. Het betreft dwingend recht waar niet van afgeweken mag worden (ook niet op eerste verzoek). Daarnaast willen wij in dit kader ook wijzen op een belangrijk uitgangspunt dat ten grondslag ligt aan het verzekeringsstelsel in Nederland: een verzekering die risico's afdekt van wettelijke en/of contractuele aansprakelijkheid dekt de belangen van een verzekerde tegen financieel verlies in het geval er sprake is van te betalen schadevergoedingen. Het cederen van rechten voor aanspraken uit de wettelijke en beroepsaansprakelijkheidspolis staat haaks op dat uitgangspunt. Gelet op bovenstaande verzoeken wij u om het betreffende artikel aan te passen dan wel buiten toepassing te laten. *De toepassing van de AIV vervalt, de opdrachtgever verklaart de DNR 2005 van toepassing voor deze opdracht.*
127. Op welke wijze wordt het plan van aanpak beoordeeld? In de Leidraad lijkt het erop dat er 1 cijfer wordt gegeven voor het plan van aanpak als geheel. Klopt dat? Indien er op verschillende aspecten wordt gewogen horen wij ook graag hoe deze onderling worden gewogen. *Zie antwoord vraag 8.*
128. Is er een lijst met de toe nu toe bekende (potentiële) stakeholders en wordt deze beschikbaar gesteld aan diegene die de opdracht gegund krijgt? *Zie antwoord vraag 2.*
129. Om aan de vraag zoals omschreven in het bestek te kunnen voldoen is medewerking van alle stakeholders van belang. In het bestek wordt vermeld dat de Gemeente Rotterdam zorgt voor de betrokkenheid van alle intern gemeentelijke stakeholders. In welke mate zijn externe stakeholders betrokken bij (op de hoogte van) deze aanbesteding? Indien er externe stakeholders zijn die nog niet betrokken zijn bij (op de hoogte van) deze aanbesteding; verwacht de Gemeente Rotterdam ook een bijdrage te kunnen leveren aan het enthousiasmeren van de externe stakeholders om zo een goed totaal beeld van de huidige en toekomstige situatie te kunnen krijgen? *Zie antwoord vraag 2 en vraag 11. Aanvullend hierop zal de gemeente zich inspannen om externe stakeholders te betrekken en enthousiasmeren.*
130. Er wordt gesproken van een "duurzame (betaalbare, betrouwbare, schone) warmte- en koudevoorziening van de Rotterdamse gebouwde omgeving in 2025". Wordt daarmee bedoeld dat deze warmte- en koudevoorziening in 2025 geheel vanuit hernieuwbare energiebronnen gevoed moet worden? Zo nee, welke ambitie moet dan worden aangehouden voor het criterium *schoon*? En wat wordt precies verstaan onder het criterium *betaalbaar*? *Wij houden onverkort vast aan de hoofddoelstelling van het Rotterdam Climate Initiative: in 2025 is de CO₂-uitstoot ten opzichte van 1990 gehalveerd. De REAP is leidend bij het realiseren van deze doelstelling. Betaalbaarheid is geen criterium maar een vanzelfsprekend uitgangspunt voor een lange termijnstrategie.*
131. Welke zichttermijn heeft de gemeente voor ogen bij de vraag "hoe verloopt het tijdspad daarna"(i.e. na 2025)? *Richting 2040 a 2050.*

Nota van inlichtingen Bestek nr. 1-039-12

Het formuleren van een gemeenschappelijke en gedragen visie op warmte- en koudevoorziening van de Rotterdamse gebouwde omgeving

132. Bij de “communicatieve publicatie”: is het de bedoeling dat een gedrukt boekje of andere print- of drukvorm wordt opgeleverd (zo ja: hoeveel exemplaren?)? Of is het wellicht de bedoeling dat een voor communicatieve publicatie geschikte opgemaakte digitale tekst wordt opgeleverd, inclusief opgemaakte figuren en dergelijke?
Zie antwoord vraag 12.
133. Wat is precies het studiegebied? Alleen bebouwde kom van R'dam, inclusief havens?
Zie antwoord vraag 47.
134. Hoe wordt “aantoonbaar gedragen” van de visie getoetst? En door wie?
Zie antwoord vraag 26.
135. Voor wie is het op te stellen “achtergrond document”? Enkel voor Gemeente Rotterdam of ook voor eventuele derden?
Zie antwoord vraag 44.
136. Welke informatie / data over de huidige Warmte Koude voorziening is beschikbaar en kunnen wij gebruik van maken? Welke overige relevante documenten met achtergrondinformatie zijn beschikbaar?
Zie antwoord vraag 11 en vraag 49.
137. Is er een overzicht van lopende initiatieven? Zo ja, wordt dat ook ter beschikking gesteld?
Zie antwoord vraag 11.
138. Waarom leverde het Koudenet van Eneco geen positieve businesscase op?
Zie antwoord vraag 11.
139. Wat wordt bedoeld met een "communicatieve publicatie". Houdt dat ook in het zorgdragen voor een mooie vormgeving? (waarvoor dus budget gereserveerd moet worden?)
Zie antwoord vraag 12.
140. Aan welke stakeholders wordt gedacht om te betrekken bij de opdracht?
Zie antwoord vraag 2.
141. De organisatievormen rondom energie zijn sterk in beweging (enerzijds door fusies groter wordende energie bedrijven, anderzijds het ontstaan van lokale burger initiatieven en nieuwe vormen van decentrale energie bedrijven). Is een visie op deze ontwikkeling onderdeel van de visie?
De tendensen in organisatievormen rondom energie vormen een onderdeel van de visie.
142. Is er een stuur- of begeleidingsgroep gekoppeld aan het project?
Vooralsnog is niet besloten een stuur- of begeleidingsgroep aan het project te koppelen, maar de organisatorische inrichting heeft wel de aandacht.
143. Moet in de visie op de warmte- en koudevoorziening ook ingegaan worden op de aard en de omvang van de warmte- en koudevraag in 2025?
De aard en omvang van de warmte- en koudevraag in 2025 vormen een onderdeel van de visie.
144. Welke specifieke gegevens, die bijdragen aan het in kaart brengen van de huidige warmte- en koudevoorziening in Rotterdam, worden door de opdrachtgever aangeleverd?
Zie antwoord vraag 11.

Nota van inlichtingen Bestek nr. 1-039-12

Het formuleren van een gemeenschappelijke en gedragen visie op warmte- en koudevoorziening van de Rotterdamse gebouwde omgeving

145. Wat wordt verstaan onder de gebouwde omgeving? Alleen woningen en utiliteitsbouw of ook bedrijventerreinen/haven?
Zie antwoord vraag 47.
146. U geeft aan dat de looptijd van de studie 5 maanden is. Wat is de beoogde deadline (datum) van de studie?
Zie antwoord vraag 29.

Hoogachtend,

DE ALGEMEEN DIRECTEUR VAN GEMEENTEWERKEN
(voor deze)

Ing. B. Oosterom
Plv. hoofd afdeling Aanbestedingszaken